МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. Котельна 2
ЄДРПОУ: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

PYLYP ORLYK INTERNATIONAL CLASSICAL UNIVERSITY
2, Kotelna Street,
Mykolaiv, **54003, Ukraine**
EDPNOY: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

КОД ВІ - 29/08/2025

Вступний інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

1.Загальні відомості про ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені ПИЛИПА ОРЛИКА».
Види та джерела небезпеки в навчальних приміщеннях (аудиторіях), на спортивних майданчиках, в навчальних майстернях і лабораторіях

Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика створений у 2011 році. Це приватний заклад вищої освіти який входить до комплексу недержавних навчальних закладів, існуючих в Україні з 1996 року. Комплекс Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика - це комфортні можливості отримання освіти від дитячого садка, школи, мережі робітничих професій, курсової підготовки до університету і університетів в Україні і Євросоюзі. Університет у своїй діяльності враховує і розв'язує комплексні проблеми, характерні для сучасного світу, а саме: глобалізацію і диференціацію вищої освіти; радикальну трансформацію внутрішніх і зовнішніх ринків праці; впровадження принципово нових технологій освітніх послуг; загострення конкуренції в регіональному, загальнонаціональному та світовому науково-освітньому просторі тощо. Університет однакових можливостей для кожного здобувача освіти з досить широким діапазоном видів навчальної та позаурочної діяльності. Університет, в якому всі студенти з радістю проживають усі періоди становлення від юнацтва до дорослого життя, в якому студенти вчаться активно і гідно жити, розвивають та реалізують свої здібності. Денна та заочна форма навчання, використання елементів дистанційної підготовки, створення навчальних груп, що працюють у вихідні дні, мережа інформаційних центрів в населених пунктах півдня України, дозволяють найбільш гармонійно поєднати навчання з роботою, пізнати професію, з'єднати наукову і бізнес-практики. Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика пропонує грантові моделі для навчання молоді, яка показала найкращі результати в навчальній, науковій та творчій діяльності, учасників АТО/ УБД і членів їх сімей. Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика –

четвертий недержавний заклад вищої освіти України, який є дійсним членом Міжнародної асоціації університетів (IAU) при ЮНЕСКО (www.iau-aiu.net).
Міжнародна асоціація університетів – всесвітня асоціація установ і організацій вищої освіти, яка була заснована у 1950 р. під егідою ЮНЕСКО. До її складу входять понад 650 закладів вищої освіти та організацій приблизно зі 130 країн світу, із них – 17 закладів вищої освіти України. Метою Асоціації є створення всесвітньої мережі університетів та організація колективних заходів, встановлення зв'язків між своїми членами, сприяння обміну досвідом та взаємним вивченням ключових проблем у сфері вищої освіти та їх дослідженню, захист інтересів вищої освіти з урахуванням політичного курсу міжнародних організацій.
Членство Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика у Міжнародній асоціації університетів:

- сприяє обміну досвідом та співпраці між університетами;
- підтверджує та захищає академічні цінності й принципи, які проголошує Асоціація і котрі визначають належне функціонування університетів та інших закладів вищої освіти;
- сприяє перспективному розвитку та посиленню ролі та функцій університетів у суспільстві;
- представляє проблеми вищої освіти в міжнародних органах, таких як ЮНЕСКО, Світовий банк;
- сприяє кращому розумінню існуючих тенденцій і політики у галузі вищої освіти за допомогою аналізу, досліджень та обговорень.

Перевагами членства Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика у МАУ (IAU) є:

- доступ до грантів програми LEADHER (Програма розвитку лідерських якостей для проведення реформ у галузі вищої освіти);
- можливість отримати нагороду IAU / Palgrave у галузі дослідження політики вищої освіти;
- право брати участь у голосуванні під час виборів президента асоціації та членів правління;
- можливість взяти участь у заходах, які проводить Асоціація, а саме: щорічні конференції, загальна Конференція один раз в чотири роки, круглі столи, семінари, практичні заняття та інші види зустрічей за тематикою відділів МАУ;
- вільний доступ до наукових статей та доповідей заходів IAU.

Членство в Міжнародній асоціації університетів при ЮНЕСКО засвідчує, що Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика відповідає рівню світових стандартів, методикам, принципам і моделям освіти, а впровадження дуальної моделі навчання підносить університет до ряду прогресивних і відповідає вимогам сучасного інформаційного суспільства.

На кафедрах університету є навчальні майстерні та лабораторії з сучасним обладнанням, неправильна експлуатація якого може призвести до нещасного випадку. Перед початком роботи в майстернях, лабораторіях з кожним здобувачем вищої освіти проводиться первинний інструктаж з охорони праці та

безпеки життєдіяльності.
До основних небезпечних факторів належать:
1. Ураження електричним струмом (при невиконанні правил технічної експлуатації електроприладів та електроустановок, особиста необережність).
2. Травмування при заняттях хореографією, спортом. Джерелом небезпеки може бути несправний або незакріплений спортивний інвентар, недотримання заходів безпеки при виконанні фізичних вправ, заняття хореографією, спортом без спеціального спортивного одягу та взуття, заняття на відкритих спортивних майданчиках за поганих метеорологічних умов, переоцінка своїх можливостей, необережність, слабкість, перевтома й погане самопочуття.
3. Електромагнітне випромінювання. Джерелом електромагнітного випромінювання є різноманітне електрообладнання, зокрема персональний комп'ютер. Інтенсивна робота за комп'ютером та неправильна організація робочого місця може викликати низку захворювань: порущення зору, порушення опорно-рухового апарату, захворювання шкіри, головні болі, депресивний стан.
4. Понаднормовий шум (в аудиторіях більше 55 дБА, на вулиці більше 70 дБА).

2. Загальні правила безпеки в умовах воєного стану

1. Зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації.
2. Не сповіщати про свої майбутні дії плани малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією.
3. Завжди мати при собі документ (паспорт), що затверджує особу, відомості про групу своєї крові, та близьких родичів, дані про можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
4. Знати місце роз'ташування захисних; споруд цивільної оборони поблизу місця проживання, місцях частого відвідування (магазини, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися якнайменше знаходитись поза місцем проживання, та в мало знайомих місцях.
5. При, виході з приміщень, пересуванні сходами багатоповерхівок або до споруди цивільної оборони (сховища), дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу літнім людям та інвалідам.
6. Уникати місць скупчення людей.
7. Не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій.
8. У разі отримання будь-якої іформаціі від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати ii іншим людям (за місцем проживання, тощо).
9. Посилювати увагу і при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень, засобів масовоі інформації сторони - агресора негайно покидати цей район.
10. Якщо ви бачили осіб, які не ореєнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, мають нехарактерну зовнішність, здвійснюють протиправні і провокативні дії або проводять незрозумілі роботи, - негайно проінформуйте правоохоронні органи, місцеву владу, військових.
11. У разі потрапляння в район обстрілу сховайтесь у найближчу захисну

споруду цивільної оборони, сховище (укритя). У разі відсутності пристосованих сховищ, для утриття слід використовувати нерівності рельєфу (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо). У раз раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і утриття — треба лягти на землю головою в сторону протилежну вухам. Голову прикрити руками (за наяності для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з утриття до кінця обстрілу.

12. Надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Викликати швидку допомогу, представників ДСНС України, правоохоронні органи або увійськових.

13. У разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберігти якнайбільше інформації про них та обставини подій для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що ви самі, або близькі вам люди також можуть опинитися у скрутному становищі і потребуватимуть допомоги.

14. Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілами;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму чи камуфльований одяг;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуту зброю або боєприпаси.

КОМЕНДАНСЬКА ГОДИНА

Комендантська година (заборонений час) — це заборона військовим комендантом в певний час доби й на певний час перебувати на вулицях та в громадських місцях, мешканцям певного населеного пункту, без спеціально виданних перепусток і посвідчень. Перепустки та посвідчення видає військова комендатура для перебування у визначений період доби на вулицях та в інших громадських місцях. Перепустки діють лише в межах території, де запроваджено комендантську годину та їх облік також здійснюється комендатурою на території, де запроваджено комендантську годину. Для пересування населенним пунктом громадянам необхіднозавжди мати при собі документ, що підтверджує, подбати щоб цей документ був доступним, адже мобільні додатки можуть працювати не стабільно.

Виконання питань дотримання комендантської години мешканцями даного населеного пункту покладається військовим комендантом на спеціально виділені для цієї мети комендантські патрулі, до складу яких входять:

поліцейські Національної поліції України;

військовослужбовці Збройних Сил України;

військовослужбовці Національної гвардії України;

військовослужбовці Державної прикордонної служби України.

Під час комендантської години в'їзд/виїзд (вхід/вихід) на територію/з території, де запроваджено комендантську годину, здійснюється лише через визначені

комендатурою блокпости.

В разі порушення комендантської години, комендантський патруль має право:

затримувати і доставляти в органи або підрозділи Національної поліції України осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення;

перевірити документи, що посвідчують особу та з'ясувати, чи може людина перебувати на вулиці в цей час;

здійснити огляд речей, транспортного засобу, багажу та вантажів, службових приміщень і житла затриманої особи;

вилучати предмети, що є знаряддям, засобом або предметом правопорушення;

у разі необхідності та згоди використовувати засоби зв'язку і транспортні засоби, що належать особам, підприємствам, установам і організаціям (за винятком іноземних) для запобігання вчиненню кримінального правопорушення;

застосовувати фізичну силу, зброю та спецзасоби до правопорушників.

За наявності правових підстав особу, яка здійснила порушення режиму встановленої комендантської години, може бути затримано та притягнуто до адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Відповідальність за порушення комендантської години

Згідно зі статтею 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення за невиконання вимог законного розпорядження або вимоги патруля порушнику загрожує:

- штраф;
- громадські чи виправні роботи;
- адміністративний арешт до 15 діб.

Вимоги комендантського патруля потребують негайного виконання без зайвого сперечання. **При навмисному опору з боку затриманої особи** виконати законні вимоги комендантського патруля до такої особи **може бути застосована фізична сила чи вогнепальна зброя.**

ПОВІТРЯНА ТРИВОГА

Повітряна тривога означає, що сили ППО сповіщають про рух ворожих літаків у напрямку області, або є підтвердження запуску балістичних ракет.

Повітряна тривога оголошуватиметься стільки разів, скільки цього вимагатиме ситуація! Точне місце, куди може влучити ракета, чи який населений пункт атакує літак, визначити важко.

Усі повітряні тривоги наші збройні сили відпрацьовують, аби рятувати наші життя! Розмірковувати про критичність сигналу тривоги, а, тим більше - нехтувати сигналом - це вкрай безвідповідальне ставлення до власного життя! Ви що, дійсно настільки вірите в свій фарт і "Режим бога", що можете сміливо дивитись ракетній загрозі в обличчя? Так, тривог було багато і нічого не прилітало, сили 1ПЮ працюють вправно, але це не означає, що наступна ракета пройде теж мимо.

3. Загальні правила поведінки під час освітнього процесу. Обставини та причини найбільш характерних нещасних випадків, що сталися в

закладах освіти.

Для запобігання нещасних випадків з учасниками освітнього процесу та збереження державного майна ПЗВО «МКУ ІМ. ПИЛИПА ОРЛИКА» слід знати й суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, виробничої санітарії й пожежної безпеки. Неуважність, неохайність, недостатня обізнаність з приладами, властивостями речовин та правилами їх зберігання й використання можуть призвести до нещасного випадку.

Загальні правила поведінки для здобувачів вищої освіти університету:

1. Забороняється паління в навчальних приміщеннях та гуртожитку університету (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.11.2004 № 855).
2. Забороняється заходити до приміщень університету без дозволу відповідальної особи (викладача, завідувача аудиторії, лаборанта, майстра).
3. Забороняється вмикати й вимикати рубильники, вимикачі інші прилади без дозволу відповідальної особи (помилкове ввімкнення або вимкнення електроустановок може призвести до нещасного випадку або аварії).
4. При виконанні лабораторних робіт ретельно дотримуватися первинних інструктажів. Можна виконувати тільки ту роботу, яку вам доручено. Виконувати інші роботи категорично забороняється.
5. При виявленні неполадок в обладнанні, негайно повідомити відповідальній особі.
6. Під час експлуатації електроустановок забороняється:
   - самостійно усувати несправності електромережі й електрообладнання;
   - користуватися саморобними електричними нагрівальними приладами, обладнанням у приміщеннях ПЗВО «МКУ ІМ. ПИЛИПА ОРЛИКА»;
   - користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
   - зав’язувати й скручувати електропроводи;
   - застосовувати саморобні подовжувані, які не відповідають вимогам Правил експлуатації електроустаткування;
   - переносити прилади, які знаходяться під напругою.
7. Обставини та причинами найбільш характерних нещасних випадків, що сталися за останні роки:
   - невиконання здобувачами вищої освіти правил техніки безпеки під час проведення репетицій в хореографічних залах;
   - невиконання здобувачами вищої освіти правил техніки безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в спортивному залі та на майданчику;
   - спроба здобувачами вищої освіти самостійно полагодити несправність електромережі в гуртожитку університету;
   - невиконання здобувачами вищої освіти вимог інструкцій з охорони праці під час роботи в майстернях.

В університеті створені та підтримуються комфортні, безпечні умови для навчання в аудиторіях, лабораторіях, у хореографічних та спортивних залах, за яких зберігається здоров’я учасників освітнього процесу, їх висока працездатність. Виконання вимог інструкцій, нормативних актів з безпеки

життєдіяльності, правил безпечної роботи під час освітнього процесу, співпраця з адміністрацією університету щодо створення безпечних умов для навчання є запорукою безпеки вас і оточуючих.

4. Вимоги пожежної безпеки

1. На території університету забороняється розкладання вогнищ, спалювання сміття, відходів, пакувальних матеріалів.
2. У приміщеннях університету забороняється застосовувати відкритий вогонь (паяльні лампи, факели тощо).
3. Забороняється використання електрокип'ятильників, чайників та іншого нагрівального обладнання в навчальних корпусах (окрім спеціально відведених і обладнаних для цього приміщень)
4. Забороняється залишати без нагляду ввімкнені в електромережу кондиціонери, комп'ютери, електрочайники тощо.
5. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.
6. При виявивленні пожежі або її ознак (задимлення, запаху горіння або тління) слід:
   - негайно повідомити про це за телефоном 101 (при цьому чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також своє прізвище);
   - розпочати евакуацію людей під керівництвом працівників університету з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
   - під час пожежі не слід ховатися в глухі кути, під парти, шафи тощо;
   - захищати органи дихання серветками;
   - якщо неможливо самостійно залишити приміщення, де виникла пожежа, слід будь яким способом повідомити про своє місцеперебування.

5. Радіаційна небезпека. Дії в разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

1. Можливі надзвичайні ситуації та висновки з оцінки обстановки, яка може скластися в разі їх виникнення:
   - радіоактивне забруднення та зараження місцевості в разі аварії на АЕС;
   - зараження сильнодіючими отруйними речовинами при виникненні аварії на хімічно-небезпечному об'єкті;
   - пожежі на об'єктах промислових підприємств;
   - стихійні лиха, що спричиняються явищами природи (землетруси, повені, зливи, тощо.)

Про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій радіоактивного, хімічного, бактеріологічного зараження, катастрофічного затоплення та інших видів небезпеки буде оповіщення через засоби масової інформації.

2. До значних руйнувань призводять землетруси силою більше 5 балів. Правила безпечної поведінки під час землетрусу:
   - під час землетрусу слід намагатися вийти з будівлі;
   - у приміщенні не слід залишатися в наріжних кімнатах;
   - на відкритому місці слід триматися на безпечній відстані від ліній електропередач, великих будівель, мостів.

Опинившись під завалом у зруйнованому будинку слід:

- покликати на допомогу будь яким способом;
- очікуючи допомоги, необхідно уникати переохолодження;
- якщо ніхто не чує, необхідно спробувати вивільнити руки і ноги;
- обережно самостійно розбирати завал;

- при необхідності, слід надати собі першу допомогу (зупинити кровотечу, зафіксувати зламану кінцівку).

6. Безпека дорожнього руху

Поведінка на вулиці, ознайомлення з правилами дорожнього руху.

1. Пішоходи зобов'язані:
   - рухатися по тротуарах, пішохідних доріжках, узбіччях, а в разі їх відсутності - по краю проїжджої частини автомобільної дороги чи вулиці;
   - перетинати проїжджу частину автомобільної дороги, вулиці по пішохідних переходах, (в разі їх відсутності - по лінії тротуарів і узбіч);
   - керуватися сигналами світлофора (переходити тільки на зелене світло для пішоходів);
   - не зупинятися без потреби на проїжджій частині дороги, на залізничному переїзді;
   - не переходити проїжджу частину автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються,
   - не переходити проїжджу частину автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів поза пішохідними переходами за наявності роздільної смуги;
   - утримуватися від переходу проїжджої частини при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;
   - не виходити на проїжджу частину із-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, не переконавшись у відсутності транспортних засобів, що наближаються;
   - здійснювати посадку й висадку лише після повного припинення руху транспортного засобу зі спеціального майданчика, а в разі його відсутності - з тротуару чи узбіччя;
   - не відволікати увагу водія від керування транспортним засобом (тролейбусом, автобусом, трамваєм, маршрутним таксі);
2. Пішоходи мають право:
   - на переважний перетин проїжджої частини по позначених пішохідних переходах;
   - за відсутності в зоні видимості переходу чи перехрестя переходити дорогу, вулицю, залізничний переїзд під прямим кутом до краю проїжджої частини на ділянці, де вона добре проглядається з обох сторін;
   - вимагати від державних та місцевих органів влади створення необхідних умов для забезпечення безпеки руху.
3. Особа при користуванні велосипедом без двигуна, має право:
   - їздити по спеціальних велосипедних доріжках, а в разі їх відсутності - по краю проїжджої частини дороги, вулиці чи узбіччю.

- особа при користуванні велосипедом без двигуна зобов’язана:
- використовувати технічно справний та належним чином обладнаний велосипед;
- заборонено перевозити вантажі, що заважають керувати;
- заборонено перевозити пасажирів.

7. Побутовий травматизм.

Попередження та дії в разі нещасних випадків у побуті.

1. Під нещасними випадками в побуті слід розуміти не пов’язані з освітнім процесом травми, зокрема отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утеплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо, які призвели до ушкодження здоров’я потерпілих.
2. Факт ушкодження здоров’я внаслідок нещасного випадку встановлює й засвідчує лікувально-профілактичний заклад. Документом, який підтверджує ушкодження здоров’я особи, є листок непрацездатності чи довідка з лікувально-профілактичного закладу. Лікувально-профілактичні заклади, до яких звернулися або були доставлені потерпілі, ведуть реєстрацію нещасних випадків в окремому журналі за встановленою формою.
3. Причинами нещасного випадку можуть бути: події, пов’язані з транспортом, зокрема:
- вхід або вихід з транспортного засобу (автомобіля, автобуса,трамвая, поїзда, тролейбуса тощо);
- дорожньо-транспортні пригоди, серед них наїзд або зіткнення транспортних засобів (автомобіля, мото- і вело-техніки, засобів міського електротранспорту, поїздів);
- події, пов’язані з дорожньо-будівельною, сільськогосподарською технікою;
- події, пов’язані з використанням газу в побуті;
- випадкові падіння потерпілого,зокрема: під час пересування, з висоти, в колодязі, ями, ємності;
- випадкова дія механічних сил, зокрема:
- падіння предметів, матеріалів породи,
- обвали будівель, споруд та їхніх частин;
- дія предметів та деталей, що рухаються, обертаються, розплітаються;
- ураження електричним струмом, зокрема:
- у разі доторкання до лінії електропередачі та обірваних дротів,
- у разі перебування на електропостачальних спорудах,
- у разі користування побутовими електроприладами;
- вибухи, у тому числі: боєприпасів, вибухових матеріалів;
- вплив екстремальних температур (крім пожеж), що призвели до опіків, теплових ударів чи обморожень;
- пожежа;
- випадкові отруєння, зокрема:
- продуктами харчування та безалкогольними напоями;

- алкогольними напоями;
- наркотичними засобами;
- психотропними речовинами, грибами;
- ліками, медикаментозними препаратами;
- хімічними та отруйними речовинами
- дія іонізуючого, радіоактивного, електромагнітного випромінювання;
- самогубство, самопошкодження, голодування, виснаження, утоплення,
- вбивство чи нанесення ушкоджень іншою особою;
- використання або контакт з вогнепальною зброєю;
- контакти з тваринами, комахами, отруйними рослинами та іншими представниками фауни і флори;
- техногенне та стихійне лихо, дія сил природи.

4. Попередження та дії в разі нещасних випадків у побуті

4.1. Для уникнення травматизму в побуті слід дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил дорожнього руху, безпечного поводження на воді.

4.2. Уникати конфліктних ситуацій, бути стриманим.

4.3. Використовувати справні електроприбори, дотримуватись правил експлуатації електроприладів.

5. Правила безпечної поведінки під час грози:

- якщо гроза застала вдома, слід зачинити вікна, вимкнути з розеток електроприлади, не слід виходити з дому;
- якщо гроза застала надворі, слід намагатися сховатися в найближчому приміщенні;
- не слід ховатися від грози під високим поодиноким деревом, високовольтною лінією електропередач, у річці;
- слід відкласти на 15-20 м від себе всі металеві речі;
- якщо гроза застала в автомобілі, слід залишитися в ньому.

6. Правила безпечної поведінки в місцях скупчення людей:

- збираючись у місця скупчення людей, слід відповідно одягнутися;
- на концерти, вистави, змагання слід приходити раніше;
- слід сідати на місця поблизу виходу;
- після закінчення концерту, вистави, змагання слід зачекати, поки люди вийдуть;
- у натовпі слід рухатися разом з усіма, намагатися триматися далі від стін і дверей, до яких можуть притиснути;
- при падінні слід підвестися, якщо не вдається, слід згрупуватись, захищати голову руками;
- у випадку ушкодження, отримання травми негайно звернутися за допомогою до оточуючих, викликати швидку медичну допомогу.

8. Перша долікарська медична допомога в разі нещасних випадків.

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати першу долікарську допомогу потерпілому.

1. Схема послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги:

1.1. Вивести потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок.

1.2. Вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій.
1.3. Визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо).
1.4. Визначити загальний стан потерпілого, встановити, чине порушені функції життєво важливих органів.
1.5. Розпочати проведення необхідних заходів:

- зупинити кровотечу;
- зафіксувати місце перелому;
- вжити реанімаційних заходів (оживлення): штучне дихання,
- овнішній масаж серця;
- обробити ушкоджені частини тіла.

1.6. Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу або підготувати транспорт для відправки потерпілого до найближчої медичної установи.
1.7. Повідомити адміністрацію університету про те, що трапилося. Важливо знати обставини, за яких сталася травма, умови, які спонукали до її виникнення, та час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість. У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно зробити штучне дихання, та зовнішній масаж серця і викликати за телефоном 103 швидку медичну допомогу.

2. ***Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом***

якнайшвидше звільнити потерпілого від дії струму:вимкнути рубильник або викрутити запобіжник; вимкнути мережу живлення; сухою палицею відкинути від потерпілого провід, який знаходиться під напругою;

при напрузі в установках до 1000 В можна взятися за сухий одяг потерпілого, не торкаючись відкритих частин тіла. Слід користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф, прогумований плащ і т.п.

Рекомендується стати на ізольований предмет (на суху дошку, на згорток сухого спецодягу). У випадку судорожного обхвату потерпілим електричного проводу, який знаходиться під напругою, розгорнути руки потерпілому, відриваючи його від проводу послідовним відгинанням окремих пальців. При цьому працівник, який надає допомогу, повинен бути у діелектричних рукавицях і знаходитися на ізолюючій від землі основі. Якщо потерпілий при свідомості, його кладуть у зручне положення, накривають теплим покривалом і залишають у стані спокою до прибуття лікаря. Якщо після звільнення потерпілого від дії струму він не дихає, потрібно негайно зробити штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця. Найбільш ефективним методом штучного дихання є «з рота в рот» або «з рота в ніс».

Робиться це таким чином: стають з лівого боку від потерпілого, підкладають під його потилицю ліву руку, а правою тиснуть на його лоб. Це забезпечить вільну прохідність гортані. Під лопатки потерпілому кладуть валик зі скрученого одягу, а рот витирають від слизу. Зробивши 2-3 глибоких вдихи, особа, яка надає допомогу, вдуває через марлю або хустку повітря із свого рота в рот або ніс потерпілого.

« з рота в рот»: а - вдих; б - видих.

При вдуванні повітря через рот особа, яка надає допомогу, закриває пальцями ніс потерпілого; при вдуванні через ніс потерпілому закривають рот. Після закінчення вдування повітря в рот чи ніс потерпілому дають можливість вільного видиху. Частота вдування повітря потерпілому повина бути 12-13 вдихів на хвилину. У разі відсутності у потерпілого дихання й пульсу йому потрібно разом зі штучним диханням робити **масаж серця.** Робиться це так: потерпілого кладуть на спину на підлогу, звільняють грудну клітку від одягу. Особа, яка надає допомогу, знаходиться з лівого боку від потерпілого, долонями двох рук натискує на нижню частину грудної клітки потерпілого з силою, щоб змістити її на 3-4 см. Після кожного натискування потрібно швидко забирати руки з грудної клітки, щоб дати можливість їй вирівнятись. У такій ситуації операції чергуються. Після 2-3 вдувань повітря роблять 4-6 натискань на грудну клітку. Для перевірки появи пульсу масаж припиняють на 2-3 секунди. Перші ознаки того, що потерпілий приходить до

свідомості: поява самостійного дихання, зменшення синюватості шкіри та поява пульсу. Констатувати смерть має право лише лікар.

3. ***Перша допомога при переломах, вивихах,розтягу зв'язок, суглобів, ударах.***

При переломах, вивихах необхідно покласти потерпілого в зручне положення, яке виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, а за її відсутності можна використати палиці, дошки, фанеру тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб були надійно імобілізовані два сусідні з місцем ушкодження суглоби (вище і нижче), а якщо перелом плеча чи стегна, - то три суглоби. Накладають шину поверх одягу або

Накладання шини при переломі плеча Накладання шини при переломі передпліччя кладуть під неї вату, шарф, рушник тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб центр її знаходився на рівні перелому, а кінці накладалися на сусідні суглоби по обидва боки перелому. Фіксація відкритого перелому вимагає дотримання додаткових умов. З метою попередження забруднення рани, необхідно змастити поверхню шкіри навколо рани йодом, попередньо зупинивши кровотечу, і накласти стерильну пов'язку.

Особливо небезпечні травми хребта. У таких випадках необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо. При переломі ребер необхідно міцно забинтувати груди або стягнути їх рушником під час видиху. При ушкодженні тазу обережно стягнути його широким рушником, покласти на тверді ноші, а під зігнуті і розведені колінні суглоби підкласти валик. При переломах і вивихах ключиці у підм'язову западину кладуть вату або інший матеріал, згинають руку в лікті під прямим кутом і прибинтовують її до тулуба. Рука нижче ліктя повинна перебувати в косинці, її підв'язують до шиї.

При переломах і вивихах кисті та пальців рук кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинту (пальці зігнуті) прикладають до шини, яка повинна починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінців пальців, і перебинтовують. При розтягу зв'язок суглобів - підняти хвору кінцівку догори, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, створити спокій до прибуття лікаря. При ударах забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на місце удару холодний компрес. При ударах із синцями не слід класти примочки, місце удару змастити йодом і накласти пов'язку.

4. ***Перша допомога при опіках, теплових ударах.***

При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках рідиною через одяг. У першому випадку необхідно загасити полум'я, негайно накинувши на людину, яка горить, будь-яку цупку тканину і щільно притиснути її до тіла. Тліючий одяг знімають або обливають його водою. При промоканні одягу гарячою водою, його також необхідно облити холодною водою або зірвати. Швидке занурення обпеченого обличчя в холодну воду зменшує біль і тяжкість опіку. Місце опіків кислотами ретельно промивають струменем води протягом 10-15 хв. Обпечене місце промити 5% розчином перманганату калію або 10% розчином питної соди (одна чайна ложка на склянку води). На місце опіку накладають бинт. Місце опіків їдкими лугами

(каустичною содою, негашеним вапном) промивають проточною водою протягом 10-15 хв., потім розчином оцтової кислоти. Місце піків накривають марлею. Опіки бувають трьох ступенів. При опіках першого ступеня з'являється почервоніння, припухлість шкіри. Уражені місця обробляють спиртом, прикладають примочки з розчину перманганату калію і забинтовують. При більш тяжких опіках (II і III ступенів) обпечені місця спочатку звільняють від одягу, накривають стерильним матеріалом, зверху накладають шар вати і забинтовують. Після перев'язування потерпілого направляють у лікарню. При опіках не слід розрізати пухирі, видаляти смолисті речовини, що прилипли до обпеченого місця, віддирати шматки одягу, які прилипли до рани. При опіках очей електричною дугою роблять холодні примочки з розчину борної кислоти, потім потерпілого направляють у медичний заклад. При появі різних ознак теплового або сонячного удару потерпілого виводять на свіже повітря або в тінь, потім його кладуть на землю, розстібають одяг, що стискає, на голову і на серце кладуть холодні компреси, дають пити у великій кількості холодну воду, у тяжких випадках потерпілого обливають холодною водою. При припиненні дихання або його утрудненні до прибуття лікаря потерпілому роблять штучне дихання.

5. ***Перша допомога при обмороженні, переохолодженні.***

Обмороження виникає при місцевій дії холоду на тіло. Холод, діючи на судини, спричиняє їх звуження, внаслідок цього відбувається недостатнє кровопостачання певної ділянки тіла, що проявляється у збліденні шкіри. Якщо вчасно не буде надано першу допомогу, то це може спричинити відмирання тканини. Розрізняють три ступені обмороження: I- побіління і втрата чутливості; II - почервоніння і поява „пухирів"; III - омертвіння тканин, які набувають буро-червоного кольору. При обмороженні I ступеня слід розтерти обморожені місця тіла сухою теплою тканиною до почервоніння. При обмороженні II і III ступенів - накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого у лікарню. При легкому ступені переохолодження тіло розігрівають розтиранням, дають випити кілька склянок теплої рідини. При середньому і тяжких ступенях - тіло енергійно розтирають вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дають багато пити.

6. ***Перша допомога при отруєнні.***

- . **Отруєння загального характеру.**

Причина - вживання несвіжих або заражених хвороботворними бактеріями продуктів. Захворювання починається через 2-3 години після вживання заражених або отруйних продуктів, іноді через 20-26 годин.

Ознаки: загальне нездужання, нудота, блювота (неодноразова) переймоподібний біль в животі, частий рідкий стул, блідість, спрага, підвищення температури тіла до 38-40°, частий слабкий пульс, судоми. Блювота і пронос зневоднюється організм, сприяють втраті солей.

Допомога - потерпілому терміново кілька разів промивають шлунок (примушують випити 1,5-2 л води, а потім викликають блювоту подразненням кореня язика) до появи частих промивних вод. Потім дають багато чаю, соків, але не їжу. Перший час необхідно постійне спостереження за хворим з метою

запобігти зупинці дихання і кровообігу. При більш важких отруєннях - доставити в лікарню.

- . **Отруєння газом.** Ознаки гострого отруєння. При отруйні газами, з'являється тяжкість і відчуття здавлювання голови, сильний біль у лобі і в скронях, запаморочення, шум у вухах, почервоніння, печіння шкіри обличчя, тремтіння, відчуття слабкості і страху, спрага, збільшення частоти пульсу, пульсація скроневих артерій, нудота, блювота. При сильному отруйні наступають сонливість, апатія, байдужість, а при важкому отруєнні - збуджений стан з безладними рухами, втрата або затримка дихання, розширення зіниць. При фізичному навантаженні можлива непритомність. Один з найбільш ранніх симптомів отруєння - зниження швидкості реакції і порушення відчуття кольору.

При середні тяжкості отруєння - відчувається заціпеніліcть, слабкість, байдужість. З'являється приємна знемога, сонливість, сплутаність свідомості і втрата її на кілька годин. Важка форма проявляється в коматозному стані (до 5-7 дні діб і більше). Підвищується температура тіла до 38- 40°, можлива блювота, мимовільне спорожнення сечового міхура і кишкивника. Спостерігаються посмикування і судоми окремих м'язів і м'язових груп. Страждає нервова система, координація рухів.

Домедична допомога при гострому отруєнні.

- потерпілого вивести на свіже повітря в лежачому положенні;
- звільнити потерпілого від одягу, що стискує, розстебнути комір, пояс, забезпечити йому спокій. Слід остерігатися охолодження, зігрівати тіло, особливо нижні кінцівки, за допомогою горілок, гірчичників;
- дати доступ свіжого повітря;
- в легких випадках отруєння потерпілому можна дати кави, міцний чай, нюхати невеликими дозами нашатирний спирт;
- всі заходи по наданню до медичної допомоги слід проводити до відновлення нормального дихання і кровообігу;
- викликати екстрену медичну допомогу.

7. ***Перша допомогиа при пораненні й кровотечі.***

При пораненні й кровотечі слід обережно накласти на рану індивідуальний пакет. При цьому мити рану водою, змивати кров з рани забороняється. Для перев'язування можна використати чисту носову хустинку. У цьому випадку приготовлену для перев'язування тканину слід змочити йодом так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани. При кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хв., не торкаючись рани пальцем, рану треба забинтувати. При накладанні джгута місце накладання спочатку обгортають м'яким матеріалом (ватою, тканиною тощо) зав'язують вузлом на зовнішньому боці кінцівки і використовують як закрутку. У вузол просувають важіль (паличку, металевий стержень), яким закручують закрутку до припинення кровотечі. Через 1 годину після накладання джгута його попускають на 5-10 хв., щоб не виникла небезпека омертвіння знекровленої кінцівки. При пораненні великих судин шиї і верхньої частини грудної клітки джгут не накладається, кровотеча зупиняється натисканням пальця на уражену судину в самому місці поранення. При великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Перший проректор

Провідний інженер з охорони праці

Начальник юридичного відділу